

Ki az a Naomi Watts?

Kis vaj(d)magyar dráma

SZEREPLŐK:

TATA

MAMA

LÁNY

Minden szereplőnek disznófeje van.

I. JELENET

Szobabelső. Az előtérben kanapé, azon ül a mama. Otthonkában, papucsban, de nem elhanyagolt. Mellette rádió. Jobboldalt vasalódeszka, a lány vasal. Fehér ágyhuzatot, lepedőt. Baloldalt nagy vaságy, benne fekszik a tata. Mindenfelé, de leginkább a kanapé mellett, körül illatosítók, légfrissítő spray-k. A falon képek, bekeretezett újságkivágások a tata birkózó múltjából.

MAMA Van egy titkom.

LÁNY Ne felejtsd el, hogy ma péntek van.

Megszólal a rádió (középkorú női hang, szerb akcentussal): Mi, Vajdaság magyarjai, az anyaországtól leszakadva várjuk, mit hoz számunkra a megnyílt új esztendő. A huszonhárom évvel ezelőtti vágyak, ígéretetek, remények miképp alakulnak, hogyan s miképpen válnak valóra.

LÁNY Kapcsold ki. Frászt kapok ettől.

Mama kikapcsolja a rádiót.

MAMA Biztos, hogy elmúlt már hét óra.

LÁNY Akármit is mondasz, úgyse jön ma senki. Felesleges is várnod.

MAMA *(fülel)* Szerintem kopogtak.

LÁNY Egyre bődösebb van.

MAMA Meg kéne mosdatni a tatát.

LÁNY Várj még. Mindjárt kimegyek. Ha felemeled a takarót, nem bírom elviselni a szagát.

MAMA *(a kanapé mellől elővesz egy légfrissítő dezodort, belefúj a levegőbe)*
Mindig csak panaszkodsz.

LÁNY A szomszédok is már szóltak. Nem tudok már mit mondani nekik.
Feszt hazudozok.

MAMA Pedig naponta kétszer lemosom.
LÁNY Ne felejtsd el, hogy ma péntek van.
MAMA Ma senki sem keresett.
LÁNY Ne csodálkozz. Mióta mondom már, kezdeni kéne valamit a szaggal.
MAMA Engem nem zavar.
LÁNY Te megszoktad. Én nem tudom. Mások se tudják.
MAMA Mert olyan finom orrotok van.
LÁNY A tatának kedveztek a kötöttfogású birkózásban meghozott új súlycsoportok és szabályok. A 66 kilogramm ideálisnak bizonyult a számára.
MAMA Ő a mi büszkeségünk.
LÁNY Ugye szőke volt?
MAMA Késő van.

A lány befejezi a vasalást. Kimegy, behozza a vágdlíngot (benne habos víz) és a törülközőt. Leteszi a mama elé. Majd kimegy. Mama lassan feláll, bekapcsolja a rádiót, odamegy a vaságyhoz, felhajtja a lepedőt, elkezd mosni a tata testét. A rádióból a 3+2 Jaj, de nagyon régen volt, de soká lesz című nótája szól. A nóta végéig mossa a tatát. (Közben lehet vetítés: a videón emberek táncolnak, mulatnak.)

II. JELENET

Ugyanaz a szobabelső, mama a kanapén ül, tata továbbra is oldalt, a lány kezében tölcsér, mellette tejesflakonok, a tata szájához helyezi a tölcsért, önti bele a tejet (előtte fel is rázhatja a tejet a flakonban), a tej lecsorog a tata száján, lecsorog a párnáról, le a földre. Jó nagy tócsa tej keletkezik a padlón. Mindközben a mama a következőket mondja:

MAMA A paráznság a falánksággal alkot párt. Több okból is: mert ez két „természetes” velünk született bűn, ezért nagyon nehéz megszabadulnunk tőle; mert két olyan bűn ez, amely nem csupán kijelöli a vágy célját, hanem be is vonja a testet a cél elérésébe; végül pedig azért, mert nagyon közvetlen oksági kapcsolat van köztük: a bőséges táplálkozás szüli meg a testben a paráználkodás vágyát. És akár azért, mivel szorosan összefügg a falánksággal, akár sajátos természete miatt, a paráznságnak kitüntetett szerep jut a többi bűnhöz képest. A paráznságnak bizonyos ontológiai kiváltsága van a többi bűnnel szemben, s ez különleges, aszketikus fontossággal ruházza fel. A paráznság, csakúgy, mint a falánkság, a testben gyökerezik. Önsanyargatás nélkül lehetetlen legyőzni; míg a harag vagy a szomorúság leküzdhető a „lélek erejével”, a paráznság nem irtható ki „testi sanyargatások nélkül, mint amilyen a virrasztás, a böjt, a testet meggyötrő munka”.

LÁNY Ugye szóke volt?

MAMA Még most is libabőrös leszek, ha rá gondolok. Leírhatatlan egy érzés.

LÁNY Ne felejtsd el, hogy ma péntek van.

MAMA Van egy titkom.

LÁNY Feszt hazudoznom kell. Miattad. Miatta.

MAMA Keresett ma valaki?

LÁNY Senki sem jön.

MAMA *(fülel)* Szerintem kopogtak.

Megszólal a rádió (középkorú női hang, szerb akcentussal): Mi, Vajdaság magyarjai, az anyaországtól leszakadva várjuk, mit hoz számunkra a megnyílt új esztendő. A huszonhárom évvel ezelőtti vágyak, ígéretetek, remények miképp alakulnak, hogyan s miképpen válnak valóra.

A lány kikapcsolja.

LÁNY Biztos, hogy elmúlt hét óra.

MAMA Késő van.

LÁNY Büdös van.

MAMA *(előveszi a légfrissítő dezodort, többször belefúj a levegőbe, a kezével legyez, beleszagol)* Ugy tűnik, nem elég, ha naponta kétszer mosdatom.

LÁNY Nem tudom, meddig lesznek még toleránsak a szomszédok.

MAMA Úgyse mernek minket feljelenteni.

LÁNY A mi büszkeségünk miatt.

MAMA A mi családjunk számát. Nem akárcik vagyunk.

LÁNY Még mindig büdös van.

MAMA *(újra előveszi a légfrissítőt, belefúj a levegőbe)* Talán újra le kéne mosdatni.

LÁNY Az ötödik világbajnok ebből az országból.

MAMA 23 éve ez a legszebb ajándék, amit kaphatott a család.

LÁNY A 23 a szerencseszámom.

MAMA Szóke volt.

LÁNY Az ellenfél megfélemlte, ő meg lefeküdt a szőnyegre. De ez is a taktika része volt. Jött az egyébként szerb orvos, kérdezte, mi van. Mondta neki, hogy semmi komoly, de hagyja egy kicsit pihenni. Ilyen sport ez: ha el akarsz érni valamit, egy picit huncutnak is kell lenni.

MAMA *(nevet)* Az, az. Huncut volt.

LÁNY Harcias mérkőzései voltak.

MAMA Nagyon nehéz az út a világbajnoki címig.

LÁNY Ugye szóke volt?

MAMA Ne sóvárogi, mert a sóvárgás a paráznasághoz vezet, óvakodjál az obszcén szavaktól és a kihívó tekintettől, mert mindez házasságtörést eredményez.

LÁNY Mosdasd meg.

Lány kimegy, behozza a törülközőt és a vándlingot, benne habos víz. Leteszi a mama elé, kimegy. Mama lassan felkel, bekapcsolja a rádiót, és miközben megmosdatja a tatát, ugyanúgy, mint korábban, a 3+2 Jaj, de nagyon régen volt, de soká lesz című nótája szól. (Közben lehet vetítés: a videón emberek táncolnak, mulatnak.)

III. JELENET

Ugyanaz a szobabelső. A kanapén ül a mama, oldalt továbbra is ott fekszik a tata a vaságyon. Lány bejön, csíkos nejlonszatyrokat cipel, lerakja a kanapé mellé, és elkezd kipakolni a tartalmukat. Különböző légfrissítők, illatosító spray-k, nagy mennyiségben.

MAMA Hány óra van?

LÁNY A szag ellen állandóan kell küzdeni.

MAMA Szerintem nincs is szaga.

LÁNY Te megszoktad. Én nem tudom. Mások se tudják.

MAMA *(előveszi a légfrissítőt, belefúj a levegőbe)* Az a bajotok, hogy a finom orrotokon kívül más bajotok sincs.

LÁNY A kutya se keres minket.

MAMA Szerinted nem kíváncsiak már a mi büszkeségünkre?

LÁNY Elmúlt 23 év.

MAMA Mintha ma lett volna. Állt a dobogón. Szólt a Hej, sloveni.

LÁNY Még mindig belőle élünk.

MAMA Van egy titkom.

LÁNY Ha nem lenne bűdös, álom életünk lenne.

MAMA Én olyan büszke vagyok rá.

LÁNY Csak ne lenne bűdös.

MAMA Hány óra van?

LÁNY Ne felejtsd el, hogy ma péntek van.

MAMA Hoztál gyöngyvirágillatút is?

LÁNY Tudom, hogy az a kedvenced.

MAMA A tatának is az a kedvence.

Mama turkál a légfrissítők között, megkeresi a gyöngyvirágillatút, belefúj a levegőbe.

LÁNY Feszt hazudoznom kell. A boltban az eladó megkérdezte, minek kell nekünk ennyi légfrissítő.

MAMA Törődne az is a maga dolgával.

LÁNY Már megint felemelte a légfrissítő árát.

MAMA Rajtunk akar meggazdagodni.

14 LÁNY Nemcsak rajtunk. Az egész falu légfrissítőt vásárol.

MAMA Csak nehogy kifogyjon a gyöngyvirágillatú.

LÁNY Ugye szőke volt?

MAMA *(fülel)* Szerintem kopogtak.

LÁNY Senki sem keres minket.

MAMA Én olyan büszke vagyok rá. Rióba is kijutott volna.

LÁNY Nem tudom, a többiek meddig lesznek toleránsak.

MAMA 23 év, seperc alatt eltelt.

LÁNY Szerintem irigyek ránk.

MAMA Mi vagyunk a mintacsalád.

LÁNY Megcsináltuk a szerencsénket.

MAMA A tatának köszönhetjük.

LÁNY Csak egyre bődösebb.

MAMA *(előveszi a légfrissítőt, belefúj a levegőbe)* Úgy tűnik, nem elég, ha naponta kétszer mosdatom.

LÁNY A tata kedvence is a gyöngyvirágillatú.

MAMA 66 kilogrammos világbajnok birkózó.

LÁNY A kis huncut.

MAMA Esténként Kasszianszosz Beszélgetéseiből olvasott fel.

LÁNY Küzdelem a szüzességért.

Megszólal a rádió (középkorú női hang, szerb akcentussal): Mi, Vajdaság magyarjai, az anyaországtól leszakadva várjuk, mit hoz számunkra a megnyílt új esztendő. A huszonhárom évvel ezelőtti vágyak, ígéretetek, remények miképp alakulnak, hogyan s miképpen válnak valóra.

A lány kikapcsolja a rádiót.

MAMA Óvakodj az obszcén szavaktól.

LÁNY Szerintem éhes.

MAMA Óvakodj a kéjes gondolatoktól.

LÁNY Megetetem.

Lány kimegy, behozza a tölcseért és a tejesflakonokat. A tata szájához teszi a tölcseért, és elkezd egymás után beletölteni a tejesflakonok tartalmát. (Előtte fel is rázhatja a tejet.) A tej lefolyik a tata száján, rá a lepedőre, onnan le a padlóra. A korábbi, már meglevő tócsa tovább növekszik. Ez alatt beszél a mama.

MAMA A falánkság elleni küzdelemben mértékletesnek kell lennünk, mivel a táplálékról teljességgel nem lehet lemondani. „Az életszükségleteket ki kell elégítenünk... nehogy a test, kimerülve, ne tudjon eleget tenni a szükséges szellemi gyakorlatoknak.” A táplálkozás természetes igényét szabályozni tudjuk, ám megszüntetni nem; természetes jogosultság van; ha valaki teljesen, azaz a haláláig megtagadja, akkor bűnnel terheli a lelkét. A paráznaság szelleme elleni harc viszont nem ismer határt; mindent gyökerestül ki kell irtanunk, ami paráznaságba

sodor minket, és e téren nem lehet helye semminemű kielégítendő természetes igénynek. Egy hajlam teljes kipusztítására kell tehát vállalkozni, amelynek megszüntetése nem vonja maga után testünk halálát. A nyolc főbűn között a paráznaság az egyetlen, amely belső, természetes és testi az eredetét tekintve, és amelyet teljességgel el kell pusztítanunk, mint ahogy el kell pusztítanunk az olyan lelki bűnöket is, mint a fősვნéség és a gőg. Következésképpen radikális önsanyargatásról van szó, amely meghagy minket testünkben, megszabadítva a hústól. „Megszabadít húsunktól, de meghagyva minket testünkben.” A paráznaság elleni küzdelem a földi létezésben juttat el minket e természetesen túli világba. „Kiragad a földi sárból.” Lehetővé teszi, hogy e világban éljünk olyan életet, amely nem ebből a világból való. Mivel radikális önsanyargatás, ez adja nekünk a legértékesebb e világi ígéretet: „az élődsi hűsban” megadja „az égi királysághoz való tartozást, a szentek tulajdonát, annak ígéretét, hogy a miénk lesz, ha egyszer megszabadulunk a testi romlandóságtól”.

Lány befejezi az etetést. Előveszi a vasalódeszkát, a gyűrött ágyneműt, és nekiáll vasalni. Vasalás közben a 3+2 nótáját dúdolja. Mama továbbra is a kanapén ül.

MAMA Naomi Ellen Watts 1968. szeptember 28-án született Shoreamban.

Ez Anglia. 165 centiméter magas, testsúlya 53 kilogramm. Eredeti hajszíne a szőke, a szeme színe kék. Foglalkozása szerint színésznő. Családi állapotát tekintve kétgyerekes hajadon. Csillagjegye a mérleg.

LÁNY A tata kis kedvence.

MAMA A tata tudta, mitől döglük a légy.

LÁNY Ugye szőke volt?

MAMA Olyan szőke, mint a Naomi Watts. A szőkék a szőkéket szeretik.

LÁNY Te nem is voltál szőke.

MAMA Én más vagyok. Tudta, hogy mellettem kiteljesedhet. Birkózóként.

LÁNY És hányban találkozott a Naomival?

MAMA Pontosan 23 évvel ezelőtt.

LÁNY Ne felejtse el, hogy ma péntek van.

MAMA Azt mondta, hogy a Naominak a gyöngéje a vajdasági magyar.

LÁNY A vajdasági magyar?

MAMA A vajdasági magyarok (szerbül vojvođanski Mađari) alatt a szerbiai Vajdaság Autonóm Tartományban élő magyar nemzetiségű emberek csoportját értjük. Lélekszámuk jelenleg még megközelíti a 300 000-et, de folyamatosan csökken. Fő szellemi és kulturális központjuk korábban Újvidék volt...

16 LÁNY Novi Sad.

MAMA ...az 1990-es évektől kezdve azonban ezt a szerepet egyre inkább Szabadka vette át, habár sok intézmény székhelye továbbra is Újvidék maradt (például Magyar Szó).

LÁNY Szerinted a tata szerette a Naomit?

MAMA A Naomit nem lehetett nem szeretni. Ezt mondta.

LÁNY Nekem a Suzie név jobban tetszik.

MAMA Engem hívhatsz Suzie-nak.

LÁNY És hogyan alakulnak a 23 évvel ezelőtti vágyak, ígéretetek, remények? Hogyan s miképpen válnak valóra?

MAMA Ma sem keresett senki.

LÁNY Te is tudod, hogy büdös van.

MAMA (*előveszi a légfrissítőt, belefúj a levegőbe*) Mit csinálunk, ha kifogy a készletünk és a boltban is deficit lesz?

LÁNY Hozatok majd Novi Sadról.

MAMA Szabadka közelebb van.

LÁNY Te is tudod, hogy a mi büszkeségünkért bármit megtennék. Csak fáraszt ez a folytonos hazudozás. Azt mondják, az álmodozás az élet megrontója.

MAMA Mindenki hülyeségeket beszél.

LÁNY Te is?

MAMA Én is.

LÁNY Kinek higgyek?

MAMA A tatának higgyél.

Csend.

MAMA A szüzességért...

Lány kisiet, behozza a tölcserét, a tejesflakonokat. A már korábbi, rutinos mozdulatokkal elkezdí megetetni a tatát, miközben a mama tovább beszél.

MAMA ...folytatott harcnak hat fokozata van, hat szakasza, amelynek meg kell gátolnia az akarat részvételét. Az első fokozaton kiküszöböljük a testi rezdüléseket. Azután leromboljuk a képzelet részvételét (nem időzünk el a szellem képzeteinél). Majd megszüntetjük az érzékek részvételét (már nem érezzük a test rezdüléseit). Ezután kiküszöböljük a megjelenítéseket (már nem úgy gondolunk a tárgyakra, mint a lehetséges vágy tárgyaira). Végül pedig kiküszöböljük az álomképeket (mindent, ami vágyból ered, az álom egyébként szándéktalan, akaratlan képeiben). Kasszianosz a bujaság nevet adja a részvételnek, amelynek látható formái a szándékos aktus vagy az aktus elkövetésére irányuló kifejezett akarat. Ez ellen folyik a spirituális küzdelem, ezt ostromolja a felbontásra, részvétel megszüntetésére törekvő igyekezet. Ekképp érthető az a tény, hogy a paráznaság szelleme ellen a szüzesség-

gért folytatott harcban az alapvető és úgyszólván egyetlen probléma a magömlés problémája.

Lány befejezi az etetést, kimegy.

Megszólal a rádió (ugyanaz a hang): A vajdasági magyarok száma a II. világháború után az 1960-as évekig emelkedett. Legtöbb, 442 561 fő az 1960-as népszámláláskor volt. Ettől az időponttól kezdve a magyar népesség száma folyamatosan csökken. A 2000-es években a magyar népesség száma évente mintegy 4000 fővel csökken: évente kb. 3000-rel többen halnak meg, mint amennyien születnek, kb. 500–1000 fő emigrál és 400–500 fő egyes házasságok során asszimilálódik, főleg a szórványban. Emiatt hamarosan fenntarthatatlanná válik a magyar iskolahálózat a mai formájában.

Mama is kimegy.

IV. JELENET

Ugyanaz a szobabelső, mama a kanapén, tata a szokásos helyén, lány vasal.

LÁNY A Naomi Wattsnek két gyereke is van.

MAMA A Naomi Watts amerikai.

LÁNY Azt mondtad, a nő egyetlen éke a szüzessége.

MAMA Mindent összezavarsz.

LÁNY Ma sem keresett senki minket.

MAMA *(fülel)* Szerintem kopogtak.

LÁNY Bűdös van.

MAMA *(előveszi a légfrissítőt, belefúj a levegőbe)* Nem ezen múlik.

LÁNY Csak ezen múlik.

MAMA A mi büszkeségünket senki nem keresi.

LÁNY Ha esetleg illatosabb volna.

MAMA A 23 éves álom.

LÁNY Szerinted meddig tudjuk ezt még csinálni?

MAMA Van egy titkom.

LÁNY Ne felejtsd el, hogy péntek van.

Kopogás. A mama és a lány felfigyel, a lány abbahagyja a vasalást, fülel.

A kopogás megismétlődik.

MAMA Hallod?

LÁNY Hallom.

MAMA Szerintem a Naomi Watts.

Vége

(A szövegben Foucault-, Lynch-, Várady Imre-, Wikipédia- és Magyar Szóidézetek vannak.)